

VALSTYBINĖS SMURTO PRIEŠ MOTERIS MAŽINIMO STRATEGIJOS IR JOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ 2007–2009 METŲ PLANO VYKDYMO 2007 METAIS ATASKAITA

Įvadas

Vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. 1330 „Dėl Valstybinės smurto prieš moteris mažinimo strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių 2007–2009 metų plano patvirtinimo“ (Žin. 2006, Nr. 144–5474) 4 punktą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia Valstybinės smurto prieš moteris mažinimo strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių 2007–2009 metų plano (toliau vadinama – Strategija) vykdymo 2007 metais ataskaitą.

Įgyvendinant Strategiją 2007 m. dalyvavo Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Generalinė prokuratūra, Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos, Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Statistikos departamentas.

2007 m. buvo įgyvendintos 27 priemonės. 11 priemonių vykdyti iš valstybės biudžeto panaudota 1320 tūkst. litų.

2007 m., įgyvendinant 20 projektų, įvairios paslaugos buvo suteiktos 1838 nuo smurto nukentėjusioms moterims (skirta 500 tūkst. litų). Įgyvendinant kitus 6 projektus, 152 smurtautojams, siekiantiems atsikratyti smurtinio elgesio, buvo teikiamos individualios psichologinės konsultacijos ir grupinė terapija (skirta 100 tūkst. litų). Be to, buvo paremta 13 organizacijų, dirbančių smurto prieš moteris mažinimo srityje, veikla, skirta 400 tūkst. litų.

Priemonių įgyvendinimas

Kultūros ministerija 2007 m. įgyvendino vieną priemonę, kuriai skirta 50 tūkst. litų.

Įgyvendindama **14 priemonę** „Periodiškai rengti visuomenės informavimo priemonių atstovams seminarus, skirtus smurto prieš moteris šeimoje problemoms gvildinti visuomenės informavimo priemonėse“, ministerija 2007 metais surengė du seminarus smurto temomis – „Visuomenės informavimo principai: teorija ir realybė“ ir „Visuomenės vertybės šiuolaikinėje žiniasklaidoje“ – žiniasklaidoje bei informacinės visuomenės informavimo priemonėse analizuoti.

Tikslinė abiejų seminarų auditorija – visuomenės informavimo srityje veikiantys asmenys, žurnalistai. Bendras abiejų seminarų dalyvių skaičius – 90 žmonių.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2007 m. įgyvendino devynias priemones, kurioms skirta 1210 tūkst. litų.

Įgyvendindama **9.2 priemonę** „Parengti krizių centrų, atsakančių į nemokamos pagalbos linijos skambučius, darbuotojų ir savanorių komandas: parengti mokymo programas krizių centrų darbuotojams ir savanoriams rengti, organizuoti mokymo kursus, parengti ir išleisti metodines rekomendacijas“, ministerija 2007 m. birželio 6, 7, 8 dienomis Panevėžyje, Klaipėdoje ir Kaune organizavo seminarus tema „Darbo smurto prieš moteris mažinimo srityje ypatumai ir problemos, specialistų rengimo praktika“. Šie seminarai buvo skirti krizių centrų projektų vadovams, savivaldybių ir visuomeninių organizacijų socialiniams darbuotojams ir psichologams, policijos komisariatų ir prokuratūrų darbuotojams. Seminaruose buvo perskaityti trys pranešimai: „Lietuvos veiksmai smurto prieš moteris mažinimo srityje“, „Smurto prieš moteris problemų sprendimai pasitelkiant reikalingų

institucijų pagalbą, specialistų rengimo praktika“ ir „Projektas ir jo rengimo ypatumai“. Seminaruose dalyvavo apie 120 žmonių. Priemonei skirta 30 tūkst. litų.

Igyvendindama **10 priemonę** „Įstaigų ar organizacijų, teikiančių socialines paslaugas smurto šeimoje aukoms ir užtikrinančių suinteresuotų institucijų bendradarbiavimą, projektai,“ Socialinės apsaugos ir darbo ministerija paskelbė 2007 metų atrankos konkursą. Šiam konkursui buvo pateikti 27 projektai. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės sekretoriaus 2007 m. balandžio 18 d. potvarkiu Nr. A3-151 „Dėl lėšų skyrimo įstaigų ar organizacijų, teikiančių socialines paslaugas smurto šeimoje aukoms ir užtikrinančių suinteresuotų institucijų bendradarbiavimą, projektams“ priimtas sprendimas skirti lėšas 20 projektų. Šiems projektams finansuoti iš valstybės biudžeto 2007 m. skirta 500 tūkst. litų.

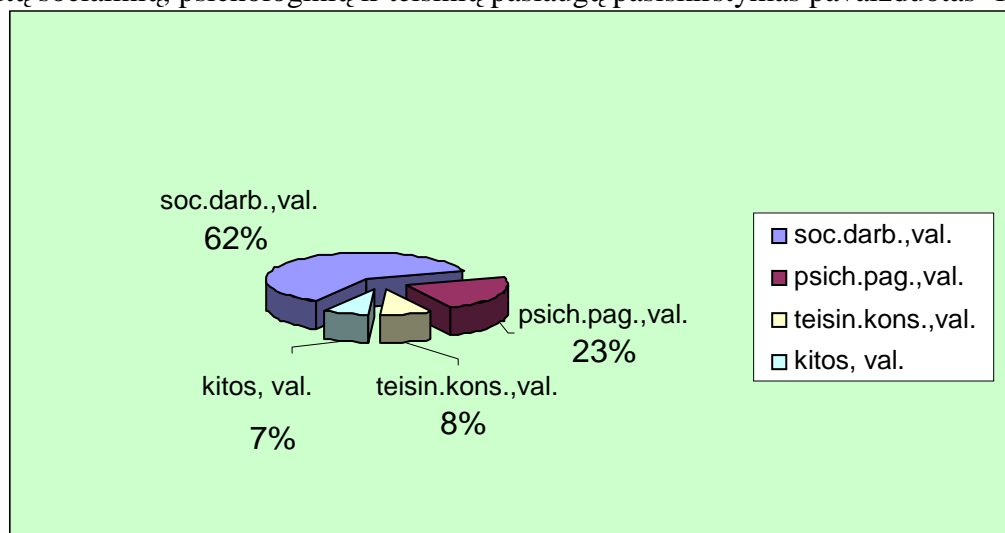
Informacija apie projektuose dalyvavusioms smurto šeimoje aukoms suteiktas paslaugas ir pagalbą pateikta 1 lentelėje.

Smurto šeimoje aukoms suteiktos paslaugos

1 lentelė

Paslaugos	Smurto šeimoje aukų skaičius	Smurto šeimoje aukų skaičius (procentais)
<i>Informavimo ir konsultavimo (suteiktos telefonu neįtrauktos)</i>	1239	67
<i>Socialinio darbo</i>	1233	67
<i>Maitinimo</i>	368	20
<i>Aprūpinimo būtiniaisiais daiktais (drabužiai, avalynė ir kt.)</i>	235	13
<i>Psichologinės pagalbos</i>	465	25
<i>Laikino apgyvendinimo</i>	173	9
<i>Medicininės pagalbos</i>	164	9
<i>Teisinės pagalbos</i>	408	22

Gautų socialinių, psichologinių ir teisinių paslaugų pasiskirstymas pavaizduotas 1 pav.

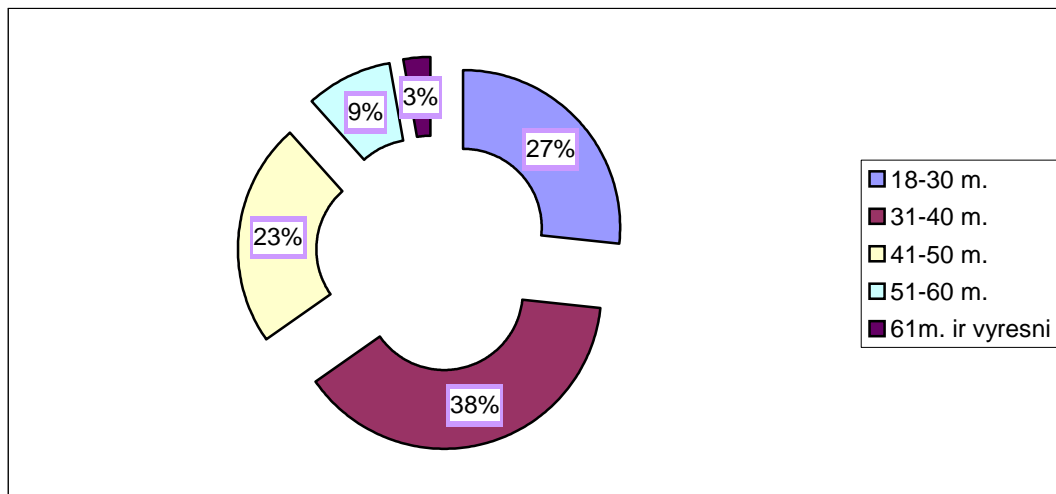

1 pav. Socialinio darbo, psichologinių ir teisinių paslaugų pasiskirstymas, procentais

Smurto šeimoje aukoms daugiausiai buvo suteikta socialinių paslaugų – 62 procentai ir psichologo konsultacijų – 23 procentai.

Dauguma projektuose dalyvaujančių organizacijų teikia kompleksines paslaugas besikreipiančioms smurtą šeimoje patyrusioms moterims, kuria pagalbos sau grupes. Nevyriausybinių organizacijų stengiasi pritraukti savanorius, kurioms organizuojami mokymai ir užsiėmimai, kurių metu savanorės supažindinamos su klientų konsultavimo pagrindais, alternatyvios savanorių pagalbos šeimai modeliu, smurto problematika.

Projektų dalyvių pasiskirstymas pagal amžių pateikiamas 2 pav.

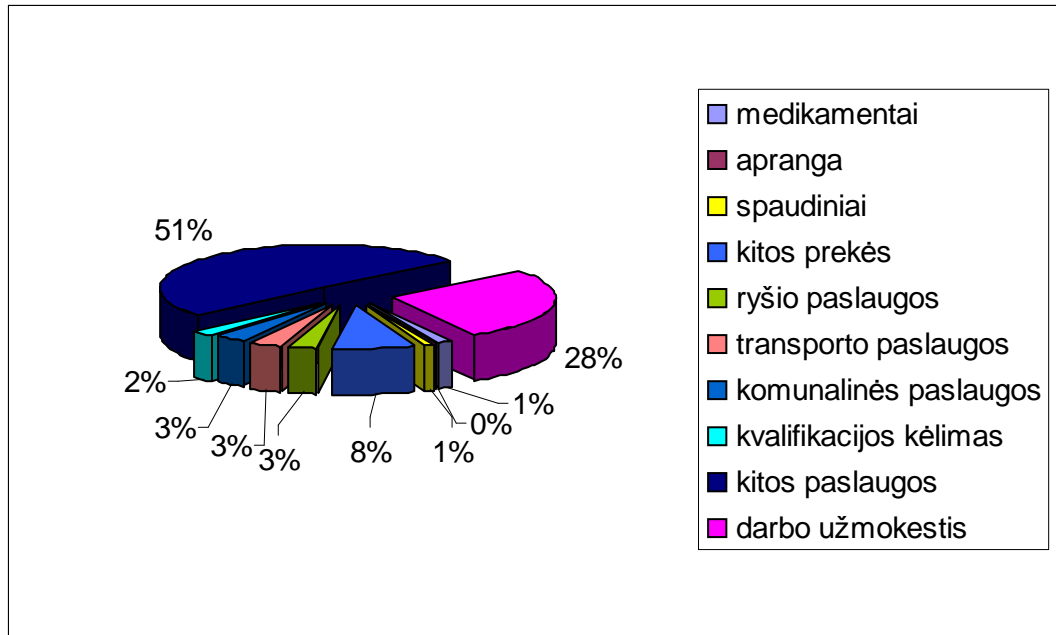

2 pav. Smurto aukų pasiskirstymas pagal amžių, procentais

Daugiausiai projektuose dalyvavusių smurto šeimoje aukų yra moterys nuo 31 iki 40 metų – 38 procentai, 27 procentai – nuo 18 iki 30 metų, 23 procentai – nuo 41 iki 50 metų ir apie 9 procentus – vyresnio amžiaus moterys.

Didžiausią projektams įgyvendinti panaudotų lėšų dalį sudaro lėšos, skirtos teisininkų, socialinių darbuotojų ir psichologų paslaugų pirkimo išlaidoms apmokėti – 51 procentas, 28 procentai skirtų lėšų buvo panaudota darbo užmokesčiui, 8 procentai – prekėms pirkti, 3 procentai – transporto išlaidoms padengti, 3 procentai – ryšio paslaugoms, po 1 procentą – smurto aukų medikamentams ir aprangai įsigyti, 3 procentai – kvalifikacijai tobulinti. 2007 metų projektuose dalyvavo 1838 smurto šeimoje aukos. Palyginti su projektų dalyvių skaičiumi 2006 m., projektuose dalyvavo 30 procentų daugiau smurto šeimoje aukų.

Per ataskaitinį laikotarpį projektams įgyvendinti panaudotų lėšų pasiskirstymas pateikiamas 3 pav.

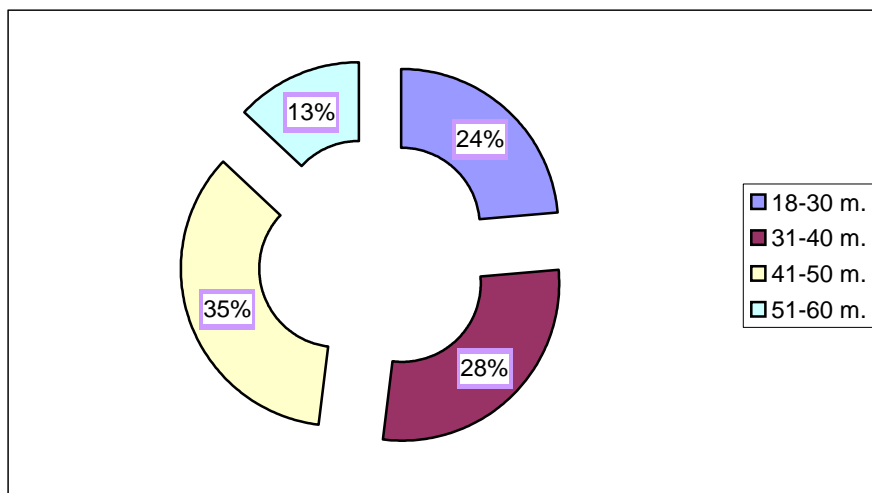
3 pav. Panaudotų lėšų pasiskirstymas, procentais

Visos projektuose dalyvavusios visuomeninės organizacijos, moterų krizių centrai pažymi, kad įgyvendinamas projektas yra labai reikalingas, nes vis daugiau moterų, patyrusių smurtą šeimoje, ieško ne tik informacijos, bet ir pagalbos. Organizacijos, kurios jau trejus metus vykdo smurto šeimoje mažinimo projektus, pažymi, kad jie užtikrina informacijos sklaidą apie nuolatinį ir kokybišką paslaugų teikimą smurtą šeimoje patyrusiai moteriai, vis daugiau moterų pasinaudoja galimybe kompleksiskai spręsti smurto šeimoje problemą. Siūloma atlikti sociologinius tyrimus, kurie padėtų atskleisti statistinius rodiklius (nukentėjusiųjų skaičių, jų demografinę padėtį, nukentėjusiesiems teikiamas pagalbos paslaugas ir pan.). Taip pat dauguma organizacijų pastebi, kad visuomenėje trūksta elementarios teisinės informacijos apie privataus kaltinimo tvarką, apie policijos pareigūnų teises atvykus į šeimyninį konfliktą. Būtinai nuolatinis visuomenės švietimas ir informacijos sklaida smurto šeimoje problemos mažinimo klausimais. Organizacijos, dirbančios su smurtą patyrusiomis moterimis, pažymi, kad projekto sėkmė priklauso nuo profesionalios projekto personalo komandos, sukurtos bendradarbiavimo sistemos tarp projektų vykdytojų ir įvairių institucijų, kurios dirba smurto mažinimo srityje.

Be to, nuo 2003 m. iš dalies remiama Pagalbos moterims linija, kurios veiklą užtikrina Lietuvos telefoninės psichologinės pagalbos tarnybų asociacijos narė – Klaipėdos psichologinės ir socialinės pagalbos centras. Tačiau, nors ir pailgintas konsultacijų teikimo laikas, nėra užtikrinama pagalba ištiesią parą ir kiekvieną dieną. Įvertinusi teikiamos pagalbos stoką bei atsižvelgdama į gautus moterų organizacijų siūlymus, kad patiriančioms smurtą šeimoje moterims būtinos lengvai ir visada prieinamos konsultacijos, psichologinė pagalba bet kurią dieną ir bet kuriuo paros metu, Vyriausybė patvirtino naują Strategijos priemonę (9.3), kurios tikslas – užtikrinti nemokamą, kiekvieną dieną visą parą veikiančią specializuotos kompleksinės (psichologinė pagalba, konsultavimas, informavimas, tarpininkavimas) pagalbos telefono liniją smurtą patiriančioms moterims. Šiai priemonei įgyvendinti iš valstybės biudžeto lėšų numatyta 100 tūkst. litų.

Įgyvendindama **12 priemonę** „Projektų, skirtų skatinti steigti vyrų krizių centrus bei burti smurtautojų pagalbos sau grupes“, ministerija paskelbė 2007 metų atrankos konkursą. Šiam konkursui buvo pateikti 6 projektai. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės sekretoriaus 2007 m. kovo 26 d. potvarkiu Nr. A3-121 „Dėl lėšų skyrimo projektams, skirtiems skatinti steigti vyrų krizių centrus bei burti smurtautojų pagalbos sau grupes“ priimtas sprendimas skirti lėšas 6 projektams. Šiems projektams finansuoti iš valstybės biudžeto 2007 m. skirta 100 tūkst. litų.

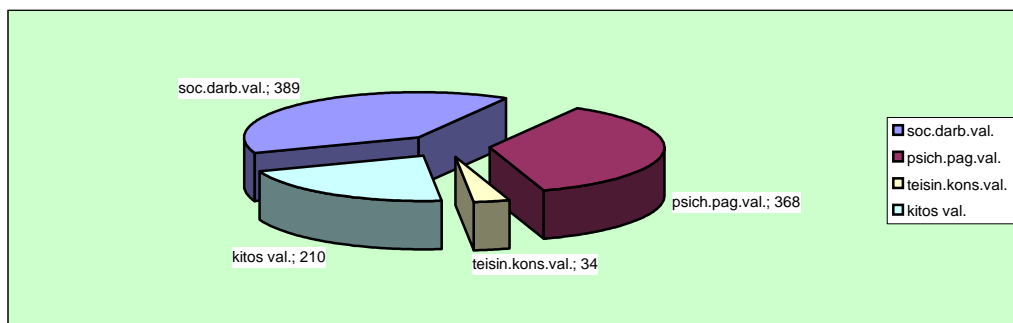
Projektuose dalyvavo 152 smurtautojai, siekiantys atsikratyti smurtinio elgesio, kuriems buvo teikiamos individualios psichologinės konsultacijos ir grupinė terapija. Projektų dalyvių pasiskirstymas pagal amžių pateikiamas 4 pav.

4 pav. Smurtautojų pasiskirstymas pagal amžių, procentais

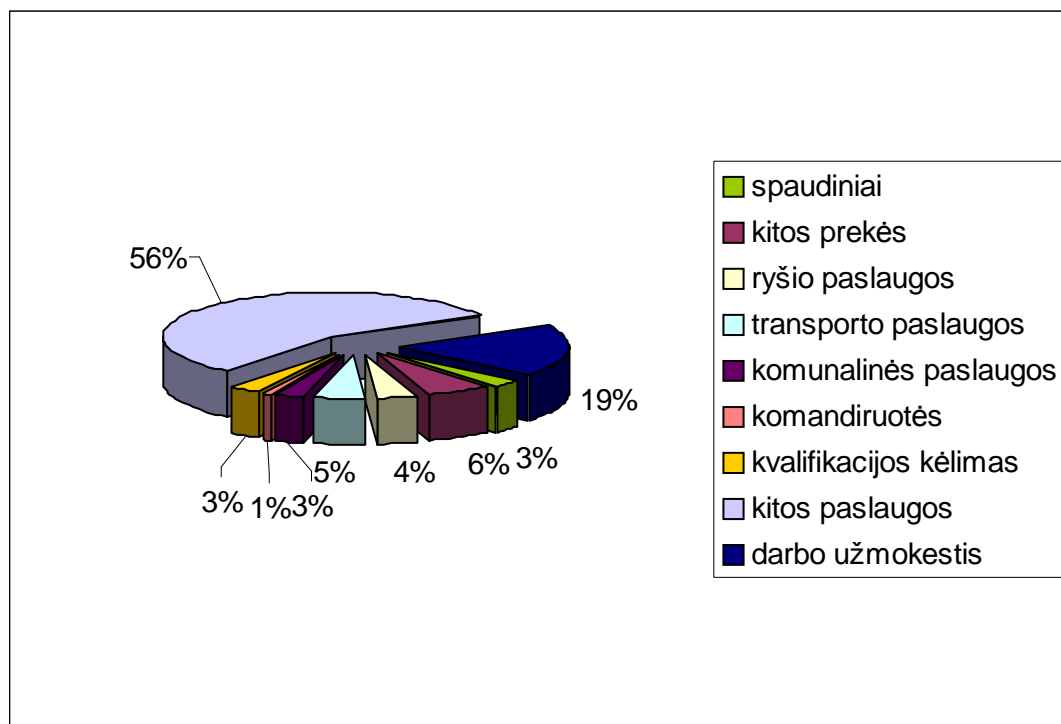
Daugiausiai projektuose dalyvavusių smurtautojų yra vidutinio amžiaus vyrai – 35 procentai iš visų dalyvavusiųjų projektuose yra nuo 41 iki 50 metų, 28 procentai iš visų dalyvavusiųjų yra nuo 31 iki 40 metų.

Smurtautojams, kurie ieškojo pagalbos ir panoro keisti savo elgesį šeimoje, suteikta 368 valandos psichologo konsultacijų ir 210 valandų užsiėmimų pagalbos sau grupėse, 34 valandas truko teisininko konsultacijos. Gautų socialinių, psichologinių ir teisiųjų paslaugų pasiskirstymas pavaizduotas 5 pav.

5 pav. Suteiktų paslaugų pasiskirstymas, valandomis

Per ataskaitinį laikotarpį projektui įgyvendinti panaudotų lėšų pasiskirstymas pateikiamas 6 pav.

6 pav. Panaudotų lėšų pasiskirstymas, procentais

Didžiausią projektams vykdyti panaudotų lėšų dalį sudaro lėšos paslaugų apmokėjimo išlaidoms padengti – 56 procentus, 19 procentų skirtų lėšų buvo panaudota darbo užmokesčiui, 6 procentai – prekėms pirkti, 5 procentai panaudoti transporto paslaugoms apmokėti, 3 procentai panaudoti spaudiniams, 3 procentai – kvalifikacijai tobulinti.

Projektuose dalyvavusios organizacijos organizavo seminarus ir susitikimus, kuriuose dalyvavo policijos pareigūnai, savivaldybės ir seniūnijų darbuotojai, skaitė paskaitas kaimo bendruomenėms, skelbė informaciją apie pagalbą smurtaujantiems internetinėse svetainėse, vietinėje spaudoje ir vietinės televizijos laidose, išleido lankstinukus. VšĮ Psichologinės paramos ir konsultavimo centras organizavo konferenciją, kurioje dėmesys buvo sutelktas į vyrų problemas, ieškota pagalbos jiems būdų, dalyvavo diskusijose su Kauno rajono Socialinių paslaugų centro darbuotojais, Kauno vyriausiojo policijos komisariato darbuotojais. Kauno apskrities moterų krizių centras suorganizavo apskritojo stalo diskusiją su Šančių policija, pataisos darbų inspekcija, Šančių seniūnija. Centre sudarytos grupinės terapijos ir motyvacinės grupės, kuriose užsiėmimų metu jų dalyviai skatinami kalbėtis apie patiriamus sunkumus, įvardinti kylančias problemas ir jas spręsti nesmurtiniu būdu, kalbamasi apie alternatyvas smurtui. Vyrų krizių ir informacijos centras suorganizavo diskusijų klubą, kuriame nagrinėjo smurto šeimoje prevencijos klausimus, socialinio psichologinio švietimo seminarą „Šeimos psichologija ir konsultavimas. Smurto šeimoje prevencija“, nuolat veikiančią diskusijų klubą Rokiškyje, suteikė galimybę nemokamai konsultuotis teisiniais klausimais, taip pat gauti konsultacijas telefonu. Psichologinės savianalizės grupės darbą organizavo Marijampolės apskrities moters veiklos centras. Vilniaus miesto motinos ir vaiko pensionas suteikė tarpininkavimo paslaugas, sprendžiant šeimyninius ginčus dėl tarpusavio santykių, santuokos nutraukimo, turtinių klausimų, bendravimo su vaikais tvarkos ir taisyklių, suorganizavo 2 susitikimus su policijos komisariato pareigūnais, kuriuose pristatė savo vykdomą projektą, tarpininkavimo paslaugų teikimo patirtį, suderino paslaugų viešinimo klausimą policijos komisariatuose ir socialinėse tarnybose.

Projekto vykdytojai dalyvavo kitų organizacijų organizuojuose seminaruose, tarptautinėse konferencijose, skaitė paskaitas mokyklose.

Igyvendinant **13.1 priemonę** „Organizuoti seminarus, skirtus moterų teisiniam švietimui (teisinės gynybos priemonės, teisminiai procesai, pagrindiniai norminiai aktai ir panašiai)“, 2007 metų birželio 26–27 d. Klaipėdoje ir spalio 11–12 d. Vilniuje organizuoti seminarai „Moterų teisinis

švietimas dėl patiriamo smurto šeimoje: teisinės gynybos priemonės, teisminiai procesai, pagrindiniai norminiai aktai“. Juose perskaityti šie pranešimai: „Smurto šeimoje teisiniai aspektai“, „Šeiminių smurto aukų galimybės gauti teisines paslaugas: situacijos vertinimas“, „Socialinės paslaugos smurto problemą turinčioms šeimoms“, „Smurto prieš moteris problemų sprendimai pasitelkiant kitų institucijų pagalbą“. Seminaras Klaipėdoje buvo skirtas krizių centrų, savivaldybių, seniūnijų darbuotojams. Šiame seminare dalyvavo apie 40 žmonių iš Marijampolės, Kelmės, Kretingos, Tauragės, Panevėžio, Jurbarko, Raseinių, Vilniaus nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialinę pagalbą smurto šeimoje aukoms ir vykdančių projektus, skirtus darbui su smurtautojais, taip pat Šiaulių, Kretingos rajonų bei Klaipėdos miesto savivaldybių, Jurbarko miesto seniūnijos darbuotojai. Seminaras Vilniuje buvo skirtas krizių centrų, savivaldybių, miestų ir rajonų policijos komisariatų, prokuratūrų darbuotojams. Seminare dalyvavo daugiau nei 40 žmonių. Seminaruose buvo apžvelgti smurto šeimose teisiniai aspektai, aptartos smurto aukų galimybės gauti teisines bei socialines paslaugas, apžvelgtos socialinės smurto problemą turinčių šeimų problemos, smurto prieš moteris problemų sprendimas pasitelkiant kitų institucijų pagalbą, nukentėjusiosios motyvacija spręsti problemą ir vaikų padėtis. Dalyviai buvo supažindinti su moterų teisiniu švietimu patiriamo smurto šeimoje klausimu bei su smurtu susijusių problemų sprendimo būdais. Priemonei įgyvendinti skirta 50 tūkst. litų.

Įgyvendinant **13.2 priemonę** „Organizuoti informacines kampanijas prieš smurtą šeimoje, informuoti visuomenę apie pagalbą smurto šeimoje aukoms ir galimybes jomis pasinaudoti, apie bausmes smurtautojams“, buvo įgyvendinamos priemonės, skirtos Europos Tarybos kampanijai kovai su smurtu prieš moteris. Buvo pagaminta 2000 vnt. plakatų ir 5000 vnt. skirtukų, raginančių nuo smurto nukentėjusią moterį netylėti ir kreiptis pagalbos. Jie buvo išplatinti miestų ir rajonų krizių centrų darbuotojams, savivaldybėse, seniūnijose.

Siekiant ne tik suvienyti daugelio valstybinių institucijų, savivaldybių, apskričių, nevyriausybinių organizacijų pastangas, bet ir atkreipti visuomenės narių dėmesį į smurto prieš moteris šeimoje problemos aktualumą, bei prisijungiant prie pasaulinės akcijos „Šešiolika dienų be smurto“, Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje organizuota socialinė akcija, kurios tikslas – atkreipti dėmesį į smurto šeimoje problemą Lietuvoje bei prisidėti prie jos mastų mažinimo. Vykdam akciją važinėjo kroviniinis automobilis su socialine reklama, skatinančia smurtą patyrusias moteris netylėti ir kreiptis pagalbos.

2007 m. rugsėjo 6 d. dienraštyje „Klaipėda“ ir rugsėjo 7 d. dienraštyje „Lietuvos rytas“ pasirodė pranešimai spaudai, skirti skatinti mažinti smurtą prieš moteris ir minėti socialinei akcijai viešinti.

2007 m. rugpjūčio mėn. „Žinių radijo“ laidoje apie smurtą prieš moteris dalyvavo Nusikaltimo prevencijos centro bei Mykolo Romerio universiteto dėstytojas Rokas Uscila ir Vilniaus policijos komisariato Organizacinio skyriaus viršininkas Gintaras Bagužis. Šioje laidoje buvo aptartas Valstybinės smurto prieš moteris mažinimo strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių 2007–2009 metų plano priemonių, skirtų teisės aktams ir jų taikymui tobulinti, vykdymas.

Minint Tarptautinę smurto prieš moteris panaikinimo dieną ir vykdant tarptautinę akciją „Šešiolika dienų be smurto“, 2007 m. lapkričio 22 d. Vilniuje įvyko konferencija „Smurto prieš moteris šeimoje problemos sprendimas Lietuvoje“. Konferencijoje buvo nagrinėjami smurto prieš moteris problemos sprendimo būdai. Konferencijos metu buvo eksponuojami moterų krizių centrų išleisti plakatai, lankstinukai, skrajutės, skirtukai. Konferencija bei trijuose miestuose vykdyta socialinė akcija susilaukė didelio žiniasklaidos dėmesio, be to, buvo viešinamos Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro tinklalapyje, informaciniame biuletenyje „Trečias sektorius“, naujienų sistemoje „Visuomenei.lt“, „Kontrastai“, internetinėse svetainėse ir kituose informavimo šaltiniuose.

2007 m. lapkričio 22 d. „Žinių radijo“ laidoje „Avilys“ buvo inicijuota diskusija apie smurtą šeimoje. Laidoje dalyvavo Ministro Pirmininko patarėja Giedrė Purvaneckienė, Vilniaus motinos ir vaiko pensiono direktorė Nijolė Diršienė ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių ir socialinės integracijos departamento direktorius Alfredas Nazarovas.

Priemonei įgyvendinti 2007 m. skirta 80 tūkst. litų.

Įgyvendinant **priemonę 16.3** „Įdiegti socialinių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sistemoje mokymo kursą smurto prieš moteris šeimoje tematika“, parengtos ir patvirtintos smurto prieš moteris šeimoje mažinimo mokymo kursų programos socialiniams darbuotojams ir socialinių darbuotojų padėjėjams. Kursai vykdomi socialinio darbo metodiniuose centruose:

<i>Metodinio centro pavadinimas</i>	<i>Programos pavadinimas</i>
Kauno apskrities moterų krizių centras	Darbas su smurto šeimoje aukomis ir smurtautojais
VšĮ Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras	Socialinio darbuotojo vaidmuo, dirbant su smurtą patyrusiais asmenimis
Utenos vaikų socialinės paramos ir ugdymo centras	Socialinis darbas su smurtą patyrusiais klientais: prevencija, intervencija, postvencija
Vilniaus motinos ir vaiko pensionas	Socialinio darbo aspektai teikiant pagalbą smurtą patyrusiems asmenims bei socialinės rizikos šeimoms

Įgyvendinant **17 priemonę** „Parengti ir išleisti specialias praktines metodines rekomendacijas prieglobstį smurto šeimoje aukoms teikiančių organizacijų darbuotojams ir savanoriams, kaip dirbti su smurto šeimoje aukomis ir jų aplinka“, parengtos „Metodinės rekomendacijos, skirtos prieglobstį smurto šeimoje aukoms teikiančių organizacijų darbuotojams ir savanoriams“ ir „Metodinės rekomendacijos, skirtos Krizių centrų, atskančių į nemokamos pagalbos linijos skambučius, darbuotojų ir savanorių komandoms“. Priemonei įgyvendinti skirta 50 tūkst. litų.

Įgyvendinant **18.2 priemonę** „Reguliariai organizuoti apskritojo stalo diskusijas: Policijos departamento, Generalinės prokuratūros, kitų suinteresuotų organizacijų ar įstaigų bei pagalbą aukoms teikiančių nevalstybinių organizacijų atstovų reguliarius susitikimus, kuriuose būtų kompleksiskai sprendžiamos smurto prieš moteris šeimoje problemos Lietuvoje“, 2007 m. gegužės 22 d. buvo organizuotos apskritojo stalo diskusijos. Diskusijų metu buvo aptarta, kaip įgyvendinamos Strategijos priemonės, skirtos Europos Tarybos kampanijai, kuri skirta kovai su smurtu prieš moteris Lietuvoje, bei kitos Strategijos priemonės. Diskusijose dalyvavo Strategiją įgyvendinančių institucijų bei moterų ir vyrų nevyriausybinių organizacijų atstovai.

Gruodžio 4 d. įvyko apskritojo stalo diskusijos, kurių metu buvo aptarti projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatų projektai bei kiti projektų administravimo klausimai. Dalyvavo atstovai iš moterų nevyriausybinių ir kitų organizacijų, kurios įgyvendina projektus, skirtus smurtui prieš moteris mažinti.

Įgyvendindama **19 priemonę** „Nevalstybinių organizacijų, dirbančių smurto prieš moteris šeimoje mažinimo srityje, veiklos projektai“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija paskelbė 2007 metų projektų atrankos konkursą. Šiam konkursui buvo pateikta 18 projektų. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės sekretoriaus 2007 m. kovo 19 d. potvarkiu Nr. A3-106 „Dėl lėšų skyrimo nevalstybinių organizacijų, dirbančių smurto prieš moteris šeimoje mažinimo srityje, veiklos projektams“ priimtas sprendimas skirti lėšas 13 projektų. Šiems projektams finansuoti iš valstybės biudžeto 2007 m. skirta 400 tūkst. litų.

Projektų vykdytojai 2007 m. surengė 52 seminarus, kuriuose dalyvavo seniūnijų, nevyriausybinių organizacijų socialiniai darbuotojai, policijos atstovai. Dalis projektų buvo skirti savanoriams konsultantams darbui, kuriuo siekiama mažinti smurtą prieš moteris, mokyti. Surengtos 4 konferencijos, kuriuose aptarti smurto prieš moteris mažinimo būdai.

Kauno apskrities moterų krizių centras 2007 metų gruodžio mėnesį Kaune organizavo apskritojo stalo diskusiją „Kodėl šeimoje nesaugu?“, kurioje dalyvavo Kauno miesto ir rajono savivaldybės, policijos, prokuratūros, nakvynės namų, nevyriausybinių organizacijų, dirbančių smurto mažinimo srityje, žiniasklaidos, universitetų atstovai.

Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras organizavo seminarų ciklą „Smurtas prieš vaikus, kaip socialinė-psichologinė problema“, diskusijas Klaipėdos miesto mokyklose, vaikų ir jaunimo centruose, seminarų ciklus: „Mitų ir stereotipų įtaka smurtui prieš moterį šeimoje“, „Smurto

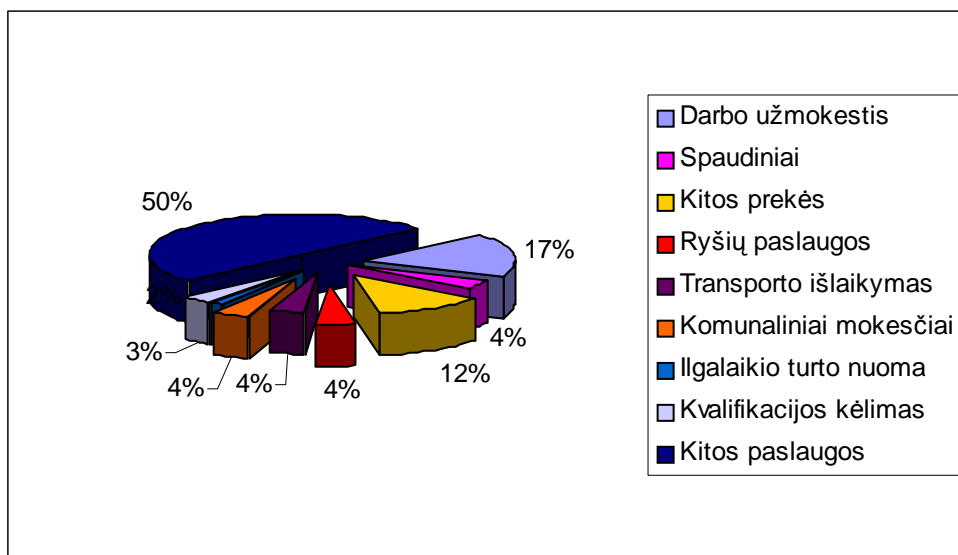
šeimoje aukos identifikavimas bei pagalbos būdai“. Organizuota visuomenės apklausa apie smurto prieš moteris problemas.

Marijampolės apskrities moters veiklos centras organizavo rašinių ekspoziciją kine „Spindulys“, kurioje iš teismo bei prokuratūros archyvų buvo pateikti rašiniai apie moterų nužudymus Lietuvos nepriklausomybės metais. Ši akcija buvo organizuota palaikant akciją „Šešiolika dienų be smurto“.

Moterų informacijos centras 2007 m. surengė 4 susitikimus, iš kurių vienas buvo su Vilniaus gimdymo namų personalu, kuris buvo mokytas, kaip atpažinti smurtą patyrusias moteris. Kitas susitikimas – su moterų organizacijos koalicijos „Šeimyniniam smurtui – ne“ narėmis, dar vienas susitikimas buvo surengtas su Vilniaus savivaldybės įstaigų bei NVO atstovais dėl socialinių paslaugų smurtą patyrusioms moterims plėtros Vilniaus mieste. Moterų informacijos centras sukūrė dokumentinį filmą apie smurtą prieš moteris. Centras taip pat organizavo akciją „Šešiolika dienų be smurto“. Minint Tarptautinę smurto prieš moteris panaikinimo dieną (lapkričio 25 d.), Vilniuje buvo surengta vieša akcija „Nebūkime abejingi smurtui prieš moteris“. Renginio metu visuomenei buvo pristatytos organizacijos, padedančios moterims, smurto aukoms, bei dalinamos skrajutės su informacija, kur galima kreiptis patyrus smurtą. Be to, centras dalyvavo Brenau universiteto Moterų koledže vykusiose diskusijose, kuriose pasidalino gerąja patirtimi, įgyta mažinant smurtą prieš moteris Lietuvoje.

Viešoji įstaiga Psichologinės paramos ir konsultavimo centras surengė 12 seminarų, skirtų nevyriausybinių organizacijų socialiniams darbuotojams, 8 supervizijas Kauno rajono socialiniams darbuotojams, NVO atstovams, dirbantiems su rizikos grupių šeimomis. Dauguma projektų vykdytojų dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Teisingumo ministerijos surengtuose seminaruose, tarptautinėse konferencijose smurto prieš moteris mažinimo tematika.

Per ataskaitinį laikotarpį projektams įgyvendinti panaudotų lėšų pasiskirstymas pateikiamas 7 pav.

7 pav. Panaudotų lėšų pasiskirstymas, procentais

Didžiausią projektams vykdyti panaudotų lėšų dalį sudaro lėšos paslaugų pirkimo išlaidoms apmokėti – 50 procentų, 17 procentų skirtų lėšų buvo panaudota darbo užmokesčiui, 12 procentų – organizacijų materialinei bazei gerinti. 16 procentų lėšų buvo skirta organizacijų patalpoms išlaikyti, spaudiniams pirkti, transportui išlaikyti. 3 procentai lėšų skirta kvalifikacijai tobulinti.

6 iš 13 projektų vykdytojų nurodė, kad turėjo lėšų projektams įgyvendinti iš kitų finansavimo šaltinių (projekto vykdytojo, savivaldybės, kitų šalių fondų lėšos), kurios sudarė 30 procentų visų gautų lėšų iš visų finansavimo šaltinių.

Visi projektų vykdytojai nurodė, kad visos lėšos panaudotos toms pačioms reikmėms, kaip numatyta sutarčių sąmatose.

Projektų vykdytojai 2007 m. panaudojo visas jiems skirtas lėšas (400 tūkst. litų).

Sveikatos apsaugos ministerija 2007 m. įgyvendino vieną priemonę.

Įgyvendinant **16.4 priemonę** „Rekomenduoti įdiegti sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimo sistemoje mokymo kursą smurto prieš moteris šeimoje tematika“, 2007 m. organizuoti kursai smurto prieš moteris šeimoje tema, skirti sveikatos priežiūros specialistams. Kauno medicinos universitetas organizavo tokius kursus: „Psichologinės asocialaus elgesio prielaidos“, „Lytinė elgsena ir sveikata“, „Ankstyva ir nesaugi paauglių lytinė elgsena“, „Asocialus elgesys“, „Smurtas ir sveikata“ ir „Smurtas ir vaikų sveikata“. Vilniaus universitetas: „Psichiatrija, vaikų psichiatrija ir psichoterapija“, „Psichiatrija“, „Priklausomybės ligos“, „Depresijų ir savižudybių prevencija“ ir „Afektyvių sutrikimų aktualijos“. Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras – „Smurto prieš moteris šeimoje prevencija“.

Švietimo ir mokslo ministerija 2007 m. įgyvendino vieną priemonę, kuriai lėšų nereikėjo.

Įgyvendindama **16.5 priemonę** „Rekomenduoti kvalifikacijos tobulinimo institucijoms parengti kvalifikacijos tobulinimo programas smurto prieš moteris šeimoje prevencijos klausimais“, Švietimo ir mokslo ministerija kreipėsi į savivaldybių administracijas švietimo padalinius, prašydama jų rekomenduoti savivaldybės kvalifikacijos tobulinimo institucijoms pagal poreikį parengti kvalifikacijos tobulinimo programas smurto prieš moteris šeimoje prevencijos klausimais. Savivaldybės kvalifikacijos tobulinimo institucijos nuolat vietos savivaldos lygiu tiria pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poreikį, ir, atsižvelgdamos į jį, rengia atitinkamas programas.

Teisingumo ministerija 2007 m. įgyvendino šešias priemones.

1 priemonė „Atlikti galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso ir kt.), teisminės praktikos, susijusios su smurtu prieš moteris šeimoje, analizę ir pasiūlyti problemų sprendimo būdus bei priemones arba pateikti pasiūlymus dėl efektyvesnės smurto šeimoje aukų teisinės apsaugos“.

2 priemonė „Parengti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo papildymo įstatymo projektą, kuriame būtų nustatyta teisėjų šeimos byloms nagrinėti specializacija (šeimos teisėjų specializacija)“.

3 priemonė „Atlikti teisės aktų, reglamentuojančių valstybinio ir privataus kaltinimo bylų procesą, analizę ir pateikti pasiūlymus dėl galimybės taikyti valstybinį kaltinimą visais smurto šeimoje atvejais“.

4.1 priemonė „Atlikti galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso ir kt.), susijusių su smurtautojo išskeldinimu iš šeimai priklausančių patalpų visais smurto šeimoje atvejais, analizę ir pateikti pasiūlymus dėl efektyvesnės smurto šeimoje aukų teisinės apsaugos“.

11.1 priemonė „Išanalizuoti teisės aktus ir prireikus parengti teisės aktų projektus, kurie išplėstų teismo galimybes įpareigoti smurtautojus dalyvauti elgesio keitimo programose“.

Įgyvendinant šias priemones, teisingumo ministro 2007 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. 1R-352 buvo sudaryta darbo grupė galiojantiems teisės aktams, susijusiems su smurtu prieš moteris šeimoje, išnagrinėti, su jų taikymu susijusioms problemoms nustatyti ir šių problemų sprendimo būdams pasiūlyti.

Darbo grupėje dalyvauja Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Generalinės prokuratūros, Nacionalinės teismų administracijos, Teisės instituto, Vilniaus m. 1-ojo apylinkės teismo, Vilniaus m. apylinkės prokuratūros, Vilniaus m. vyriausiojo policijos komisariato, Moterų informacijos centro, Vilniaus m. motinos ir vaiko pensiono atstovai. Darbo grupė dirba dviem etapais. Per pirmąjį etapą (iki 2007 m. gruodžio 1 d.) darbo grupė buvo susirinkusi į 5 posėdžius (2007 m. spalio 16, lapkričio 6, 9, 16 ir 29 d.), kurių metu nagrinėjo teisės aktų, susijusių su smurtu prieš moteris šeimoje, nuostatas, jų taikymo problemas ir parengė išvadas bei pasiūlymus. Per antrąjį etapą (iki 2008 m. kovo 1 d.) darbo grupė šių išvadų pagrindu planuoja parengti BPK straipsnių pakeitimo projektus.

16.2 priemonė „Įdiegti teisėjų kvalifikacijos tobulinimo sistemoje mokymo kursą smurto prieš moteris šeimoje tematika“. Teisingumo ministerijos Mokymo centras 2007 m. surengė seminarą „Šeimos ir darbo teisė“, kuris vyko 2007 m. spalio 8–12 d., jame buvo analizuojama tema „Smurtas prieš moteris“. Seminare dalyvavo 34 teisėjai ir 2 teisėjų padėjėjai.

2008 metais pagal Teisėjų tarybos aprobuotą ir teisingumo ministro patvirtintą Teisėjų kvalifikacijos tobulinimo programą „Baudžiamoji teisė“ Apylinkių teismų teisėjų, turinčių iki 5 metų teisėjo darbo stažą, mokymo programoje ir Apylinkių teismų teisėjų, turinčių daugiau nei 5 metų teisėjo darbo stažą, mokymo programoje temai „Smurto prieš moteris problema“ skirtos 2 akad. val. Baudžiamosios teisės seminarai vyks 2008 m. gegužės 19–23 d., birželio 9–13 d. ir juose planuojama pakviesti dalyvauti 50 teisėjų.

Vidaus reikalų ministerija 2007 m. įgyvendino tris priemones.

Įgyvendinant **1 priemonę** „Atlikti galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso ir kt.), teisminės praktikos, susijusios su smurtu prieš moteris šeimoje, analizę ir pasiūlyti problemų sprendimo būdus bei priemones arba pateikti pasiūlymus dėl efektyvesnės smurto šeimoje aukų teisinės apsaugos“, buvo atlikta nacionalinių teisės aktų ir užsienio šalių praktikos, susijusios su smurtu prieš moteris, analizė ir pateikti pasiūlymai dėl smurto prieš moteris problemos sprendimo, galiojančių teisės aktų tobulinimo.

Įgyvendinant **4.1 priemonę** „Atlikti galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso ir kt.), susijusių su smurtautojo iškeldinimu iš šeimai priklausančių patalpų visais smurto šeimoje atvejais, analizę ir pateikti siūlymus dėl efektyvesnės smurto šeimoje aukų teisinės apsaugos“, buvo pateikti pasiūlymai teisingumo ministro 2007 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. 1R-352 sudarytai darbo grupei galiojantiems teisės aktams, susijusiems su smurtu prieš moteris šeimoje, išnagrinėti, su jų taikymu susijusioms problemoms nustatyti ir šių problemų sprendimo būdams pasiūlyti.

Įgyvendindama **16.1 priemonę** „Įdiegti teisėsaugos institucijų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sistemoje mokymo kursą smurto prieš moteris šeimoje tematika“, Klaipėdos policijos mokykla parengė kvalifikacijos tobulinimo programą „Smurtas prieš moteris šeimoje“, skirtą pirminės grandies policijos pareigūnams. Ši programa pateikta vertinti Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, specializuotoms policijos įstaigoms ir kitoms kompetentingoms organizacijoms.

Generalinė prokuratūra 2007 m. įgyvendino vieną priemonę.

Įgyvendinant **4.2 priemonę** „Parengti generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. I-58 patvirtintų Rekomendacijų dėl kardomųjų priemonių (išskyrus suėmimą) sąlygų laikymosi kontrolės papildymo projektą“, 2007 m. lapkričio mėnesį parengtos rekomendacijos dėl kardamosios priemonės – įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo – taikymo, kurios turi būti apsvaistytos Generalinėje prokuratūroje sudarytos darbo grupės rekomendacijoms rengti posėdyje ir pateiktos tvirtinti generaliniam prokurorui.

Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos 2007 m. įgyvendino vieną priemonę, kuriai lėšų numatyta nebuvo.

Įgyvendinant **11.3 priemonę** „Tobulinti smurtautojų rehabilitacijos (mokymo ir neprievartinio bendravimo įgūdžių lavinimo) sistemą laisvės atėmimo vietose ir pataisos įstaigose“, 2007 m. Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų veikla buvo vykdoma šiomis kryptimis: nuteistųjų švietimas, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas, pasirengimas įdiegti korekcinę smurtautojų rehabilitacijos programą.

Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio regionų pataisos inspekcijose buvo vykdoma Asmenų, padariusių nusikalstamas veikas panaudojant smurtą, socialinės rehabilitacijos programa, kurioje dalyvavo 249 nuteistieji (visą kursą išklausė 63). Šiaulių regiono pataisos inspekcijoje išleistas informacinis lankstinukas „Smurto prevencija“, kuris dalinamas nuteistosioms moterims. 2007 m. lapkričio 26–30 d. Kauno regiono pataisos inspekcijoje suorganizuota Smurto prieš moteris prevencijos savaitė, kurios metu nuteistosioms moterims buvo dalinama informacinė medžiaga „Nedelsk. Dėl savęs ir dėl tų, kurie tave myli“. Klaipėdos ir Panevėžio regionų pataisos inspekcijoms pavaldžiose teritorinėse pataisos inspekcijose buvo suorganizuota 11 švietėjiško pobūdžio renginių (paskaitų, seminarų) smurto prieš moteris prevencijos tematika, kuriuose dalyvavo apie 150 nuteistųjų. Šiaulių tardymo izoliatoriuje prarastos dvi paskaitos „Smurtas prieš moteris“, kurias išklausė 20 nuteistųjų ir 10 suimtųjų.

Kalėjimų departamento Mokymo centre organizuoti du darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo seminarai: 2007 vasario 28–29 d. „Individualus darbas su agresyviais, priešiška nusiteikusia nuteistaisiais ir su jais kartu gyvenančiais asmenimis“; 2007 rugsėjo 26 d. „Smurtas prieš moteris“. Seminaruose kvalifikaciją tobulino 57 Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnai.

Kalėjimų departamento Socialinės rehabilitacijos skyrius surinko prieinamą informaciją apie užsienio šalių bausmių vykdymo sistemų patirtį smurtautojų rehabilitacijos srityje, vykdomas programas, jų išsigijimo, pritaikymo galimybes, sąlygas ir pan. Nuspręsta pasirinkti kai kurių valstybių įkalinimo įstaigose vykdomą Intervencinę programą buitinio smurto kaltininkams, o jos diegimo darbai suplanuoti 2008 m.

Policijos departamentas 2007 m. įgyvendino šešias priemones, kurioms buvo skirta 60 tūkst. litų.

Įgyvendinant **6.2 priemonę** „Atlikti teritorinių policijos įstaigų pranešimų, susijusių su smurtu prieš moteris šeimoje (policijos iškvietimų skaičius, užregistruoti pareiškimai ir kt.), analizę ir pateikti pasiūlymus dėl efektyvesnės smurto šeimoje aukų teisinės apsaugos“, buvo surinkti 2007 m. duomenys ir atlikta teritorinių policijos įstaigų pranešimų, susijusių su smurtu prieš moteris šeimoje, analizė. Šiuo metu duomenys yra apibendrinami ir rengiama jų analizė. Lėšų nebuvo numatyta.

7.2 priemonė „Rinkti išsamius nusikalstamų veikų (smurto prieš moteris šeimoje) statistikos duomenis pagal visus požymius“. 2007 m. teritorinės policijos įstaigos pradėjo rinkti, kaupti ir analizuoti tokius duomenis, susijusius su smurtu šeimoje: išvykimai smurto šeimoje atvejais; prevencijos padalinių pareigūnų išnagrinėti prašymai ir skundai dėl smurto šeimoje, iš jų dėl smurto prieš moteris; atsisakymai pradėti ikiteisminį tyrimą dėl atvejų, susijusių su smurtu prieš moteris šeimoje; pradėti ikiteisminiai tyrimai (pagal BK str.); surašyti administraciniai teisės pažeidimų protokolai už teisėtvarkos pažeidimus, susijusius su smurtu šeimoje.

16.1 priemonė „Įdiegti teisėsaugos institucijų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sistemoje mokymo kursą smurto prieš moteris šeimoje tematika“. Policijos departamente išnagrinėtas Vidaus reikalų ministerijos Klaipėdos policijos mokyklos parengtas kvalifikacijos tobulinimo programos „Smurtas šeimoje“, kurią tvirtins policijos generalinis komisaras, projektas.

16.6 priemonė „Organizuoti policijos pareigūnų mokymą apie smurto šeimoje prevenciją ir užkardymą“. Lietuvos policijos mokymo centras 2007 m. gruodžio 6 d. organizavo seminarą „Smurtas šeimoje“. Į seminaro darbotvarkę buvo įtrauktos šios temos: smurto prieš moteris padėtis, galimybės, problemos sprendimo būdai; policijos pareigūnų veiksmai gavus pranešimą apie smurtą prieš moteris

šeimoje atvejus; ikiteisminio tyrimo atlikimo ypatumai smurto prieš moteris šeimoje atvejais. Seminare dalyvavo 16 policijos pareigūnų. Seminaras buvo organizuotas iš bendrų mokymo centrui skirtų asignavimų.

2007 m. gruodžio 11–12 d. Policijos departamento Viešosios policijos valdyba organizavo seminarą-mokymus „Smurto šeimoje prevencija ir užkardymas. Prevencinių projektų rengimas, įgyvendinimas ir efektyvumo vertinimas“, skirtus teritorinių policijos įstaigų prevencijos padalinių pareigūnams (iš viso dalyvavo 60 pareigūnų).

16.7 priemonė „Parengti ir išleisti policijos pareigūnams skirtas metodines rekomendacijas konfliktų šeimoje sprendimo taktikos ir policijos naudojamų teisinių priemonių taikymo klausimais“.

16.8 priemonė „Parengti ir išleisti atmintines pareigūnams, kviečiamiems į įvykio vietą dėl smurto prieš moteris šeimoje“.

Įgyvendindamas dvi pastarąsias priemones, Policijos departamentas skelbė konkursą ir su konkurso nugalėtoja viešąja įstaiga „Vaiko namas“ 2007 m. rugsėjo 24 d. pasirašė paslaugų teikimo sutartis dėl policijos pareigūnams skirtų metodinių rekomendacijų (5 tūkst. egzempliorių) ir atmintinių (10 tūkst. egzempliorių) parengimo ir išleidimo.

Priemonėms įgyvendinti 2007 m. Policijos departamentui buvo skirta 60 tūkst. litų, iš jų 48,2 tūkst. litų panaudoti metodinėms rekomendacijoms ir atmintinėms, 11,8 tūkst. litų – seminarui-mokymams „Smurto šeimoje prevencija ir užkardymas. Prevencinių projektų rengimas, įgyvendinimas ir efektyvumo vertinimas“.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos 2007 m. įgyvendino vieną priemonę, kuriai lėšų numatyta nebuvo.

6.2 priemonė „Atlikti teritorinių policijos įstaigų pranešimų, susijusių su smurtu prieš moteris šeimoje (policijos iškvietimų skaičius, užregistruoti pareiškimai ir kt.), analizę ir pateikti pasiūlymus dėl efektyvesnės smurto šeimoje aukų teisinės apsaugos“ buvo įgyvendinta kartu su Bendroju pagalbos centru. Įgyvendindamas priemonę, Bendrasis pagalbos centras pateikė Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos informaciją, susijusią su pranešimais dėl smurto, iš jų dėl smurto prieš moteris šeimoje (policijos iškvietimų skaičius).

Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Statistikos departamentas) įgyvendino vieną priemonę, kuriai lėšos skirtos iš bendrųjų Statistikos departamento asignavimų.

Įgyvendinant **7.1 priemonę** „Skelbti Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir kitų institucijų statistinę informaciją apie smurtą prieš moteris šeimoje visuomenės informavimo priemonėse ir Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Statistikos departamentas) statistinių rodiklių duomenų bazėje (www.stat.gov.lt)“, statistinė informacija apie smurtą prieš moteris šeimoje skelbiama rodiklių duomenų bazėje (<http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280>). Statistikos leidinyje „Moterys ir vyrai Lietuvoje“ kasmet skelbiama Informatikos ir ryšių departamento informacija apie užregistruotus asmenis (moteris ir vyrus), nukentėjusius nuo nusikalstamų veikų.